

Per Sant Jordi, DO literària de la Catalunya central

REPORTATGE-LITERATURA. Extret del vers més conegut de Martí i Pol, *Tot és possible* d'una tÀtol al volum que reuneix 43 autors de la Catalunya central. Dos anys després de *De tot cor*, obra conjunta de 32 autors, aquest segon lliurament confirma que som davant d'una denominació d'origen literària, que té en comú un "humor de secà" que pot donar molts més fruits encara.

"O l'estàtua és massa grossa, o els homes massa petits" és la frase final d'un dels 43 relats del llibre. La va dir el fill del fotògraf del *New York Times* quan va veure la imatge en què el seu pare va immortalitzar, en una sola foto, l'estàtua de la Llibertat i els polítics que presidien l'acte d'estrena del monument després de la seva restauració. El missatge del relat és, doncs, que la llibertat va gran als homes. Una manera d'abordar el tema de la llibertat, en aquest cas a càrrec de Josep Tomàs Cabot, un dels 43 narradors de la Catalunya central que signen conjuntament el llibre *Tot és possible*, editat per Edicions de L'Albí. A l'acte de presentació, divendres dia 28 de març a la sala d'actes del Casino, no hi cabia ni una agulla.

La llibertat com a centre, com a marc o com a rerefons, és el tema del llibre. Els coordinadors del volum, Jordi Estrada, Llorenç Capdevila, Josep Maria Solà i l'editor Jaume Huch, van posar com a requisit als autors participants que el seu relat abordés aquesta qüestió. Som al 2014, el procés sobiranista és el tema en majúscules que domina l'actualitat, el volum té el suport d'Òmnium Bages... No era difícil pensar, doncs, que la llibertat nacional seria un tema recurrent als relats. Doncs no. Només quatre hi fan referència, i encara no tots de manera directa. La resta tracten la llibertat, individual o col·lectiva, des de prismes ben diferents.

Tot és possible aplega, doncs, les narracions curtes de 43 autors de la Catalunya central. És a dir, que han nascut o viuen (s'ha exclòs de la frase pujoliana el "treballen", tal com va remarcar Jordi Estrada en la presentació) a les comarques del Bages, Berguedà, Solsonès i Anoia. L'experiment ja es va assajar amb èxit fa un parell d'anys, amb el volum conjunt "De tot cor", que aplegava 32 narradors. Ara la xifra s'enfila fins a 43. "N'hi ha tanta, de gent que escriu a la Catalunya central?", demanava algú a l'editor, Jaume Huch. Doncs "no hi són pas tots, encara", responia ell. A veure si a la tercera s'arriba a la cinquantesima. De moment, el volum, que ja és a la venda al preu de vint euros i 1.500 euros de tirada inicial, és una aposta potent per al proper Sant Jordi, i després de la presentació a Manresa se'n faran de similars a les altres comarques de la Catalunya central.

Tot i no ser un grup cohesionat i homogeni, la preparació del volum també ha servit per establir lligams entre els autors participants. "De fet, des del *De tot cor* fins ara, alguns autors ens hem conegut i fins i tot s'han creat llaços d'amistat", explica Llorenç Capdevila. A la presentació hi van assistir 28 dels 43 narradors. Un dels que hi faltava, Tomàs Cabot, de qui es va lamentar l'absència per motius de salut, va ser definit com el *patriarca* de les lletres a la Catalunya central. Els autors no formen, doncs, una generació literària (malgrat que Jordi Estrada defensés aquesta idea irònicament en la seva divertida intervenció): tenen edats, estils, trajectòries i segurament també nivells de qualitat diferent, per bé que amb trets comuns que conformen "una denominació d'origen amb una varietat autòctona", en paraules d'Estrada, que podria ser "l'humor de secà: sorneguer, de vegades tendre i de vegades estripat" i en general "blanc", sense malícia.

La presentació del llibre a Manresa.

La presentació del llibre a Manresa.

Molts tipus de llibertat

La coberta del llibre ha anat a càrrec de l'il·lustrador Joan Romero. I d'entre els relats, com s'ha

dit, només quatre dels 43 tracten sobre la llibertat nacional: els escrits per Pere-Joan Cardona, Climent Forner, Màrius Moneo i Montserrat Vilarmau. Tal com recordava Llorenç Capdevila en la presentació, la majoria se centren en la llibertat individual, o bé en el marc de la parella, i en alguns casos directament l'alliberament de la dona. En un parell, la temàtica és la llibertat sexual, mentre que n'hi ha molts que, d'alguna manera, aborden la manca de llibertat, ja sigui físicament, en una presó, o a causa d'un sistema, una addicció o una malaltia. En les històries, remarca Capdevila, "hi ha més esclaus que homes lliures". Conceptes com la llibertat creativa o mal entesa, i reflexions generals sobre el concepte de llibertat són també maneres que tenen alguns autors d'abordar el tema.

Els estils són variadíssims. Pep Molist recorre a la seva especialitat i escriu el seu relat com a conte infantil. Cesc Martínez no posa cap punt (només el final), en tot el relat. La majoria són irònics (aquest concepte d'humor de secà de què parla Estrada) i es recorren escenaris ben diversos: des de Manresa o ciutats properes com Solsona o Barcelona, fins a la selva amazònica, l'antiga Pèrsia, Praga, el Salvador o els Estats Units, a banda d'espais com una presó o una residència d'avis.

Centralitzar la perifèria

El volum té un punt de reivindicació de la literatura feta des de comarques. "Té una qualitat homologable al que es publica a qualsevol altre lloc", diu Jaume Huch, que assegura que "nosaltres també som Barcelona. Ens mereixem visibilitat". El calafí Josep Maria Solà, també coordinador del llibre, es pregunta "què vol dir escriure des de comarques" i reflexiona que, de fet, els conceptes de "centre i perifèria, dins i fora son curiosos, són la teoria dels "particulars egocèntrics" de Bertrand Russell: depèn des d'on t'ho miris. En tot cas, ell defineix el llibre com a polifònic i policèntric i una manera de "centralitzar la perifèria i descentralitzar el centre".

Sigui per militància territorial o per gust per la literatura, val la pena capbussar-s'hi. Es tracta de 43 textos breus, variats, originals i que passen molt bé. Compreu el llibre, i llegiu-lo.

Els autors:

Josep M. Aloy: *La dona de Lot*
Tomàs Arias: *Mal del bo*
Jordi Badia: *El crim de cal Jordà*
Llorenç Capdevila: *Condemnat*
Pere-Joan Cardona: *Incerta glòria d'un dia d'abril?*
Lluís Casals: *Paret mitgera*
Lluís Cerarols: *Vestit de mariner*
David Clusellas: *Western*
Lídia Costa: *Escullo ser feliç*
Jordi Cussà: *Aprendre's*
Pilar Duocastella: *Delirium tremens*
Pep Elias: *El segrest*
Maria Enrich: *Texans*
Jordi Estrada: *Sobre la llibertat*
Laia Fàbregas: *Reflex*
Pasqual Farràs: *El premi*
Climent Forner: *Del rapte d'una monja als reptes d'un infant*
Agustí Franch: *Fins aquí hem arribat*
Teresa Franquesa: *Volia dormir tot el dia*
Xavier Franquesa: *Des del jardí*
Pep Garcia: *El portal*

Rau?l Garrigasait: *El missatge*
M. Dolors Guàrdia: *Vull viure lleument lliure, la meva llibertat*
Jaume Huch: *Cor de lleó*
Cesc Martínez: *Cactus, casa, catatímia*
Zulima Martínez: *Fe d'errata*
Pep Molist: *Història d'una gallina*
Màrius Moneo: *SOS*
Beatrice Nyffenegger: *Dos viatges a Praga*
Daniel Peñarroja: *Nexum*
Joan Pinyol: *Reixes dels uns, cadenes dels altres*
Marila Pons: *Una carta*
Manuel Quinto: *La dona dels ulls de boira*
Teresa Roig: *La gran epidèmia*
Alba Sabaté: *Lluna minvant*
Josep Maria Sala-Valldaura: *Com una llavor obscura*
Jordi Santasusagna: *El camí de l'avi*
Jaume Serra Fontelles: *Mal entès*
Genís Sinca: *El sargento Peña*
Josep Maria Solà: *It takes two to tango*
Marta Teixidó: *El tracte*
Josep Tomàs Cabot: *Una gran estàtua*
Montserrat Vilarmau: *Ciutat de la llibertat, districte 2014*